

Maciej Witek
Instytut Filozofii i Kognitywistyki
Cognition & Communication Research Group
Uniwersytet Szczeciński
<https://mwitek.eu>

Insynuacja
i inne formy mowy niejawnej

Wydział Filozofii i Nauk Społecznych
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, 21 stycznia 2026 r.

Recenzent

(1) W swojej przełomowej i wnikliwej analizie, Iksiński trafnie zauważa, że ...

Recenzent

(1) W swojej przełomowej i wnikliwej analizie, Iksiński trafnie zauważa, że ...

→ **pochlebianie**

Recenzent

(1) W swojej przełomowej i wnikliwej analizie, Iksiński trafnie zauważa, że ...

→ **pochlebianie**

Kardiochirurg

(2) Już nikt nigdy przez tego pana życia pozbawiony nie będzie.

(„Sprawa Mirosława G.”, https://pl.wikipedia.org/wiki/Sprawa_Mirosława_G.#cite_note-zarzut-3, dostęp 19.01.2026)

Recenzent

(1) W swojej przełomowej i wnikliwej analizie, Iksiński trafnie zauważa, że ...

→ **pochlebianie**

Kardiochirurg

(2) Już nikt nigdy przez tego pana życia pozbawiony nie będzie.

(„Sprawa Mirosława G.”, https://pl.wikipedia.org/wiki/Sprawa_Mirosława_G.#cite_note-zarzut-3, dostęp 19.01.2026)

→ **akt mowy wprowadzony tylnymi drzwiami** (Langton 2018)

Recenzent

(1) W swojej przełomowej i wnikliwej analizie, Iksiński trafnie zauważa, że ...

→ **pochlebianie**

Kardiochirurg

(2) Już nikt nigdy przez tego pana życia pozbawiony nie będzie.

(„Sprawa Mirosława G.”, https://pl.wikipedia.org/wiki/Sprawa_Mirosława_G.#cite_note-zarzut-3, dostęp 19.01.2026)

→ **akt mowy wprowadzony tylnymi drzwiami** (Langton 2018)

Biznesmen

(3) Jeśli ktoś posiada pieniądze, to skądś je ma.

(Witold Gadomski, „Jeśli ktoś posiada pieniądze, to skądś je ma”, *Gazeta Wyborcza* 204, 1 września 2007, s. 3)

Recenzent

(1) W swojej przełomowej i wnikliwej analizie, Iksiński trafnie zauważa, że ...

→ **pochlebianie**

Kardiochirurg

(2) Już nikt nigdy przez tego pana życia pozbawiony nie będzie.

(„Sprawa Mirosława G.”, https://pl.wikipedia.org/wiki/Sprawa_Mirosława_G.#cite_note-zarzut-3, dostęp 19.01.2026)

→ **akt mowy wprowadzony tylnymi drzwiami** (Langton 2018)

Biznesmen

(3) Jeśli ktoś posiada pieniądze, to skądś je ma.

(Witold Gadomski, „Jeśli ktoś posiada pieniądze, to skądś je ma”, *Gazeta Wyborcza* 204, 1 września 2007, s. 3)

→ **insynuacja**

Recenzent

(1) W swojej przełomowej i wnikliwej analizie, Iksiński trafnie zauważa, że ...

→ **pochlebianie**

Kardiochirurg

(2) Już nikt nigdy przez tego pana życia pozbawiony nie będzie.

(„Sprawa Mirosława G.”, https://pl.wikipedia.org/wiki/Sprawa_Mirosława_G.#cite_note-zarzut-3, dostęp 19.01.2026)

→ **akt mowy wprowadzony tylnymi drzwiami** (Langton 2018)

Biznesmen

(3) Jeśli ktoś posiada pieniądze, to skądś je ma.

(Witold Gadowski, „Jeśli ktoś posiada pieniądze, to skądś je ma”, *Gazeta Wyborcza* 204, 1 września 2007, s. 3)

→ **insynuacja**

→ **MOWA NIEJAWNA**

Recenzent

(1) W swojej przełomowej i wnikliwej analizie, Iksiński trafnie zauważa, że ...

→ **pochlebianie**

Kardiochirurg

(2) Już nikt nigdy przez tego pana życia pozbawiony nie będzie.

(„Sprawa Mirosława G.”, https://pl.wikipedia.org/wiki/Sprawa_Mirosława_G.#cite_note-zarzut-3, dostęp 19.01.2026)

→ **akt mowy wprowadzony tylnymi drzwiami** (Langton 2018)

Biznesmen

(3) Jeśli ktoś posiada pieniądze, to skądś je ma.

(Witold Gadowski, „Jeśli ktoś posiada pieniądze, to skądś je ma”, *Gazeta Wyborcza* 204, 1 września 2007, s. 3)

→ **insynuacja**

Powodzenie *aktu mowy niejawnej* wymaga, by intencja wywołania jego skutku:

- (a) nie została rozpoznana przez odbiorcę,
- (b) jeśli została rozpoznana, nie była przedmiotem otwartej dyskusji,
- (c) jeśli stała się przedmiotem otwartej dyskusji, była *wiarygodnie zaprzeczalna*.

Teza

- Zjawiska określane jako insynuacja nie tworzą jednorodnej klasy;
- potoczne pojęcie insynuacji wymaga zastąpienia przez kilka teoretycznie umotywowanych kategorii.

Teza

- Zjawiska określane jako insynuacja nie tworzą jednorodnej klasy;
- potoczne pojęcie insynuacji wymaga zastąpienia przez kilka teoretycznie umotywowanych kategorii.

Treść

1. Tradycyjny model komunikacji językowej
2. Insynuacje jako formy mowy pośredniej, czyli trochę inżynierii pojęciowej
3. Podsumowanie

1. Tradycyjny model komunikacji językowej

- Uczestnicy komunikacji współpracują ze sobą rozbudowując swój *wspólny grunt* (Stalnaker 2002, 2014).

wspólne przekonania / wzajemnie podzielane przekonania

1. Tradycyjny model komunikacji językowej

- Uczestnicy komunikacji współpracują ze sobą rozbudowując swój *wspólny grunt* (Stalnaker 2002, 2014).

wspólne przekonania / *wzajemnie podzielane przekonania*

B_{Jp} & B_{Mp}

1. Tradycyjny model komunikacji językowej

- Uczestnicy komunikacji współpracują ze sobą rozbudowując swój *wspólny grunt* (Stalnaker 2002, 2014).

wspólne przekonania / wzajemnie podzielane przekonania
→ *wydarzenia samoujawniające się*

B_{Jp} & B_{Mp}
 $B_J B_{Mp}$ & $B_M B_{Jp}$
 $B_J B_M B_{Jp}$ & $B_M B_J B_{Mp}$
... & ...
.....

1. Tradycyjny model komunikacji językowej

- Komunikacja *bezpośrednia* i *pośrednia* polega na wyrażaniu i rozpoznawaniu *jawnych intencji komunikacyjnych* (Grice 1957/1989).

(4) J: Gdzie jest Wojtek?

M: **W rektoracie.**

lub

Przed rektorem stoi czarny mercedes.

→ *implikatura konwersacyjna* (zasada współpracy i jej maksymy)

1. Tradycyjny model komunikacji językowej

- Komunikacja *bezpośrednia* i *pośrednia* polega na wyrażaniu i rozpoznawaniu *jawnych intencji komunikacyjnych* (Grice 1957/1989).

(4) J: Gdzie jest Wojtek?

M: **W rektoracie.**

lub

Przed rektorem stoi czarny mercedes.

→ *implikatura konwersacyjna* (zasada współpracy i jej maksymy)

Intencja jawna to intencja, której spełnienie *wymaga* rozpoznania

(a) jej samej,

(b) tego, że jest zamierzona do rozpoznania,

(c) tego, że jest zamierzona do rozpoznania jako zamierzona do rozpoznania,

...

1. Tradycyjny model komunikacji językowej

- Komunikacja *bezpośrednia* i *pośrednia* polega na wyrażaniu i rozpoznawaniu *jawnych intencji komunikacyjnych* (Grice 1957/1989).

(4) J: Gdzie jest Wojtek?

M: **W rektoracie.**

lub

Przed rektorem stoi czarny mercedes. Tam znajdziesz Wojtka.

→ *implikatura konwersacyjna* (zasada współpracy i jej maksymy)

Intencja jawna to intencja, której spełnienie *wymaga* rozpoznania

(a) jej samej,

(b) tego, że jest zamierzona do rozpoznania,

(c) tego, że jest zamierzona do rozpoznania jako zamierzona do rozpoznania,

...

[!] Uczestnicze komunikacji zależy na tym, by jej intencja została rozpoznana.

1. Tradycyjny model komunikacji językowej

(5) J: Pójdziemy jutro razem do kina?

M: Muszę odebrać swoją *samodzielną* siostrę z lotniska.

akt mowy	M odrzuca propozycję J.
ironia	Siostra M <i>nie</i> jest samodzielna.
⇒ ₂	M musi jutro odebrać samotną siostrę M z lotniska.
⇒ ₁	M nie pójdzie jutro z J do kina.
ZP	M musi odebrać samotną siostrę M z lotniska.
>>	M ma siostrę.

[!] *Zazwyczaj, jeśli nie zawsze, indywidualna wypowiedź niesie wiele treści.*

2. Insynuacje jako formy mowy pośredniej

Wspólne założenie wielu istniejących modeli:

- termin „insynuacja” oznacza zjawiska konwersacyjne, które mają tę samą strukturę i wykorzystują te same mechanizmy.

2. Insynuacje jako formy mowy pośredniej

Wspólne założenie wielu istniejących modeli:

- termin „insynuacja” oznacza zjawiska konwersacyjne, które mają tę samą strukturę i wykorzystują te same mechanizmy.

Bach & Harnish 1979:

ukryte poboczne akty konwersacyjne

(covert collateral acts)

Lepore & Stone 2010, 2015:

sprowokowane wnioski (*invited inferences*)

Fraser 2001, Camp 2018,
Oswald 2022:

jawne akty znaczenia mówiącego

(overt acts of speaker-meaning)

“implicature with deniability” (Camp 2018: 46)

2. Insynuacje jako formy mowy pośredniej

Wspólne założenie wielu istniejących modeli:

- termin „insynuacja” oznacza zjawiska konwersacyjne, które mają tę samą strukturę i wykorzystują te same mechanizmy.

Bach & Harnish 1979:

ukryte poboczne akty konwersacyjne

(covert collateral acts)

Lepore & Stone 2010, 2015:

sprowokowane wnioskowania *(invited inferences)*

Fraser 2001, Camp 2018,
Oswald 2022:

jawne akty znaczenia mówiącego

(overt acts of speaker-meaning)

“implicature with deniability” (Camp 2018: 46)

MW: To założenie jest nietrafne.

2. Insynuacje jako formy mowy pośredniej

wiarygodna zaprzeczalność insynuacji (*plausible deniability*)

versus

odwoływalność implikatur (*cancellability*)

2. Insynuacje jako formy mowy pośredniej

wiarygodna zaprzeczalność insynuacji (*plausible deniability*)

versus

odwoływalność implikatur (*cancellability*)

(5') J: Pójdziemy jutro razem do kina?

M: a. Muszę odebrać swoją *samodzielną* siostrę z lotniska.

b. Ale będę mogła pójść z tobą do kina.

c. Nie mam na myśli tego, że nie pójdę z tobą do kina.

odwołanie jako **test** / jako **posunięcie konwersacyjne**

zaprzeczenie jako **posunięcie konwersacyjne**

2. Insynuacje jako formy mowy pośredniej

wiarygodna zaprzeczalność insynuacji (*plausible deniability*)

?

2. Insynuacje jako formy mowy pośredniej

wiarygodna zaprzeczalność insynuacji (*plausible deniability*)
?

Kierowca

(6) Panie władzo, czy jest jakiś sposób, byśmy mogli załatwić to od ręki?

(Pinker et al. 2008; Camp 2018)

Ławeczka

(7) To trzeci raz w tym tygodniu, gdy Piotr wysiada na przystanku obok domu Kasi.

Kobieta w kinie

(8) Wczoraj widziałem Jana w kinie z pewną kobietą.

2. Insynuacje jako formy mowy pośredniej

wiarygodna zaprzeczalność insynuacji (*plausible deniability*)
?

Kierowca

(6) Panie władzo, czy jest jakiś sposób, byśmy mogli załatwić to od ręki?

(Pinker et al. 2008; Camp 2018)

Ławeczka

(7) To trzeci raz w tym tygodniu, gdy Piotr wysiada na przystanku obok domu Kasi.

Kobieta w kinie

(8) Wczoraj widziałem Jana w kinie z pewną kobietą.

psychologicznie / epistemicznie / kontekstowo wiarygodna zaprzeczalność

(Witek 2024)

2. Insynuacje jako formy mowy pośredniej

H₁ Niektóre insynuacje wywołują i wykorzystują efekt *falszywego lustra weneckiego*.

$B_{Jp} \& B_{Mp}$

$B_J B_{Mp} \& B_M B_{Jp}$

$B_J B_M B_{Jp} \& B_M B_J B_{Mp}$

... & ...

$B_{Jp} \& B_{Mp}$

$B_J B_{Mp} \& B_M B_{Jp}$

$B_J B_M B_{Jp} \& \sim B_M B_J B_{Mp}$

$B_J \sim B_M B_J B_{Mp}$

2. Insynuacje jako formy mowy pośredniej

H₁ Niektóre insynuacje wywołują i wykorzystują efekt *falszywego lustra weneckiego*.

Ławeczka

(7) To trzeci raz w tym tygodniu, gdy Piotr wysiada na przystanku obok domu Kasi.

$B_{Jp} \& B_{Mp}$
 $B_J B_{Mp} \& B_M B_{Jp}$
 $B_J B_M B_{Jp} \& B_M B_J B_{Mp}$
... & ...

$B_{Jq} \& B_{Mq}$
 $B_J B_{Mq} \& B_M B_{Jq}$
 $B_J B_M B_{Jq} \& \sim B_M B_J B_{Mq}$
 $B_J \sim B_M B_J B_{Mq}$

[!] Insynuacja w (7) jest przykładem częściowo jawnej komunikacji.

2. Insynuacje jako formy mowy pośredniej

H₁ Niektóre insynuacje wywołują i wykorzystują efekt fałszywego lustra weneckiego.

Ławeczka

(7) To trzeci raz w tym tygodniu, gdy Piotr wysiada na przystanku obok domu Kasi.

[?] Co stanowi *konwersacyjny odpowiednik* fałszywego lustra weneckiego?

2. Insynuacje jako formy mowy pośredniej

H₁ Niektóre insynuacje wywołują i wykorzystują efekt fałszywego lustra weneckiego.

Ławeczka

(7) To trzeci raz w tym tygodniu, gdy Piotr wysiada na przystanku obok domu Kasi.

[?] Co stanowi *konwersacyjny odpowiednik* fałszywego lustra weneckiego?

H₂ J wywołuje ten efekt *udając*, że nie jest zainteresowany tym, czy M rozpoznaje jego insynuację ($\rightarrow q$).

2. Insynuacje jako formy mowy pośredniej

Agent nieruchomości

- (9) Może czuliby się państwo lepiej
w dzielnicy poindustrialnej, takiej jak ... *Ashwood?* (Camp 2018)
- (9.1) Odradzam wam zakup domu w *Foothills*.
- (9.2) Tacy, jak wy, nie są tam mile widziani.

2. Insynuacje jako formy mowy pośredniej

Agent nieruchomości

- (9) Może czuliby się państwo lepiej
w dzielnicy poindustrialnej, takiej jak ... *Ashwood*? (Camp 2018)
- (9.1) Odradzam wam zakup domu w *Foothills*.
- (9.2) Tacy, jak wy, nie są tam mile widziani.

List rekomendacyjny

- (10) Pan X posługuje się nienaganną polszczyzną
i regularnie uczęszczał na moje seminarium. (Grice 1989)
- (10.1) Nie mam nic więcej do powiedzenia na temat Pana X.
- (10.2) Negatywnie oceniam dokonania i kwalifikacje Pana X.
- (10.3) Pan X nie jest dobrym kandydatem na to stanowisko.

2. Insynuacje jako formy mowy pośredniej

Agent nieruchomości

- (9) Może czuliby się państwo lepiej
w dzielnicy poindustrialnej, takiej jak ... *Ashwood*? (Camp 2018)
- (9.1) Odradzam wam zakup domu w *Foothills*. *częściowo jawne udawanie (CJU)*
- (9.2) Tacy, jak wy, nie są tam mile widziani. *afordowane wnioskowanie (AW)*

List rekomendacyjny

- (10) Pan X posługuje się nienaganną polszczyzną
i regularnie uczęszczał na moje seminarium. (Grice 1989)
- (10.1) Nie mam nic więcej do powiedzenia na temat Pana X. *implikatura skalarna*
- (10.2) Negatywnie oceniam dokonania i kwalifikacje Pana X. *CJU*
- (10.3) Pan X nie jest dobrym kandydatem na to stanowisko. *AW*

2. Insynuacje jako formy mowy pośredniej

Agent nieruchomości

- (9) Może czuliby się państwo lepiej w dzielnicy poindustrialnej, takiej jak ... *Ashwood*? (Camp 2018)
- (9.1) Odradzam wam zakup domu w *Foothills*. *częściowo jawne udawanie (CJU)*
- (9.2) Tacy, jak wy, nie są tam mile widziani. *afordowane wnioski (AW)*

List rekomendacyjny

- (10) Pan X posługuje się nienaganną polszczyzną i regularnie uczęszczał na moje seminarium. (Grice 1989)
- (10.1) Nie mam nic więcej do powiedzenia na temat Pana X. *implikatura skalarna*
- (10.2) Negatywnie oceniam dokonania i kwalifikacje Pana X. *CJU*
- (10.3) Pan X nie jest dobrym kandydatem na to stanowisko. *AW*

[!] udawanie *niejawne / jawne / częściowo jawne*

2. Insynuacje jako formy mowy pośredniej

Agent nieruchomości

- (9) Może czuliby się państwo lepiej w dzielnicy poindustrialnej, takiej jak ... *Ashwood*? (Camp 2018)
- (9.1) Odradzam wam zakup domu w *Foothills*. *częściowo jawne udawanie (CJU)*
- (9.2) Tacy, jak wy, nie są tam mile widziani. *afordowane wnioszkowanie (AW)*

List rekomendacyjny

- (10) Pan X posługuje się nienaganną polszczyzną i regularnie uczęszczał na moje seminarium. (Grice 1989)
- (10.1) Nie mam nic więcej do powiedzenia na temat Pana X. *implikatura skalarna*
- (10.2) Negatywnie oceniam dokonania i kwalifikacje Pana X. *CJU*
- (10.3) Pan X nie jest dobrym kandydatem na to stanowisko. *AW*

H₃ Udawanie *jawne* i *częściowo jawne* działa jak negacja illokucyjna.
(Wąsik & Witek 2025)

2. Insynuacje jako formy mowy pośredniej

Agent nieruchomości

- (9) Może czuliby się państwo lepiej w dzielnicy poindustrialnej, takiej jak ... *Ashwood*? (Camp 2018)
- (9.1) Odradzam wam zakup domu w *Foothills*. *częściowo jawne udawanie (CJU)*
- (9.2) Tacy, jak wy, nie są tam mile widziani. *afordowane wnioskowanie (AW)*

List rekomendacyjny

- (10) Pan X posługuje się nienaganną polszczyzną i regularnie uczęszczał na moje seminarium. (Grice 1989)
- (10.1) Nie mam nic więcej do powiedzenia na temat Pana X. *implikatura skalarna*
- (10.2) Negatywnie oceniam dokonania i kwalifikacje Pana X. *CJU*
- (10.3) Pan X nie jest dobrym kandydatem na to stanowisko. *AW*

[!] *AW* \approx *situated inference* (Gauker 2001), *behavioral implicature* (Jary 2013)

2. Insynuacje jako formy mowy pośredniej

Sektor prywatny (Fraser 2001)

(11) BB: Let me *explain* to you, Al, how the private sector works, O.K.?

(11.1) Al. Gore nie wie, jak działa sektor prywatny.

?

(11.2) Al Gore nie zna się na ekonomii.

AW

(11.3) Al Gore nie powinien zostać kandydatem na prezydenta.

AW

2. Insynuacje jako formy mowy pośredniej

Sektor prywatny (Fraser 2001)

(11) BB: Let me *explain* to you, Al, how the private sector works, O.K.?

(11.1) Al Gore nie wie, jak działa sektor prywatny. ?

(11.2) Al Gore nie zna się na ekonomii. AW

(11.3) Al Gore nie powinien zostać kandydatem na prezydenta. AW

Pułapka średniego rozwoju

(12) MM: To ja może panu wytłumaczę, na czym polega pułapka średniego dochodu, średniego rozwoju. („Piwo z Mentzenem”, 28 sierpnia 2025 r.)
<https://www.youtube.com/watch?v=zx2ANcMoIUw>, (około 33. minuty)

(12.1) Mentzen nie wie, na czym polega pułapka średniego rozwoju. ?

(12.2) Mentzen nie zna się na ekonomii. AW

(12.3) Mentzen nie powinien mieć wpływu na politykę gospodarczą. AW

2. Insynuacje jako formy mowy pośredniej

Sektor prywatny (Fraser 2001)

(11) BB: Let me *explain* to you, Al, how the private sector works, O.K.?

(11.1) Al. Gore nie wie, jak działa sektor prywatny. *podstępna presupozycja (PP)*

(11.2) Al Gore nie zna się na ekonomii. *AW*

(11.3) Al Gore nie powinien zostać kandydatem na prezydenta. *AW*

Pułapka średniego rozwoju

(12) MM: To ja może panu wytłumaczę, na czym polega pułapka średniego dochodu, średniego rozwoju. („Piwo z Mentzenem”, 28 sierpnia 2025 r.)
<https://www.youtube.com/watch?v=zx2ANcMoIUw>, (około 33. minuty)

(12.1) Mentzen nie wie, na czym polega pułapka średniego rozwoju. *PP*

(12.2) Mentzen nie zna się na ekonomii. *AW*

(12.3) Mentzen nie powinien mieć wpływu na politykę gospodarczą. *AW*

[!] Skutkiem *podstępnych presupozycji* nie jest wiarygodna zaprzeczalność.

2. Insynuacje jako formy mowy pośredniej

Podstawowe wartości (Fraser 2001)

- (6) GB: I want to see us *return* to a society with fundamental values.
- (6.1) Nie jesteśmy społeczeństwem opartym na podstawowych wartościach. *PP*
- (6.2) Winę za to ponosi Bill Clinton i jego administracja. *AW*
- (6.3) Al Gore, który był wiceprezydentem BC, będzie robił to samo. *AW*
- (6.4) Al Gore nie powinien zostać prezydentem. *AW*

2. Insynuacje jako formy mowy pośredniej

Kobieta w kinie

(8) Wczoraj widziałem Jana w kinie z pewną kobietą.

(8.1) Kobieta, z którą Jan był wczoraj w kinie, nie jest jego żona Małgosia. ⇒

(8.2) Jan ma romans. ??

[?] Czy (8.2) jest *implikaturą*, czy *afordowanym wnioskiem*?

2. Insynuacje jako formy mowy pośredniej

Kobieta w kinie

(8) Wczoraj widziałem Jana w kinie z pewną kobietą.

(8.1) Kobieta, z którą Jan był wczoraj w kinie, nie jest jego żona Małgosia. ⇒

(8.2) Jan ma romans. ??

[?] Czy (8.2) jest *implikaturą*, czy *afordowanym wnioskiem*?

H₄ a. Insynuowanie jest aktem konwersacyjnym, który ma warunki fortunności.

b. Jeden z nich stanowi, że insynuowana treść jest *niewypowiadalna*.

3. Podsumowanie

Zjawiska, które opisujemy za pomocą potocznego terminu *insynuacja* – oraz terminów pokrewnych, takich jak *aluzja*, *podtekst*, *między wierszami* itp. – nie tworzą teoretycznie jednorodnej klasy.

3. Podsumowanie

Zjawiska, które opisujemy za pomocą potocznego terminu *insynuacja* – oraz terminów pokrewnych, takich jak *aluzja*, *podtekst*, *między wierszami* itp. – nie tworzą teoretycznie jednorodnej klasy.

Opis i wyjaśnienie tych zjawisk w ramach tradycyjnego modelu komunikacji (→ *znaczenie wypowiedzi jako układ warstw*) wymaga konstrukcji i zastosowania rozbudowanej aparatury pojęciowej:

wiarygodna zaprzeczalność i jej typy

komunikacja częściowo jawna

warstwowa insynuacja

udawanie niejawne, jawne i częściowo jawne

podstępne presupozycje

wnioskowanie afordowane

3. Podsumowanie

Zjawiska, które opisujemy za pomocą potocznego terminu *insynuacja* – oraz terminów pokrewnych, takich jak *aluzja*, *podtekst*, *między wierszami* itp. – nie tworzą teoretycznie jednorodnej klasy.

Opis i wyjaśnienie tych zjawisk w ramach tradycyjnego modelu komunikacji (→ *znaczenie wypowiedzi jako układ warstw*) wymaga konstrukcji i zastosowania rozbudowanej aparatury pojęciowej:

wiarygodna zaprzeczalność i jej typy

komunikacja częściowo jawna

warstwowa insynuacja

udawanie niejawne, jawne i częściowo jawne

podstępne presupozycje

wnioskowanie afordowane

Insynuowania jest praktyką społeczną, którą rządzą procedury (→ systemy warunków fortunności).

3. Podsumowanie

Zjawiska, które opisujemy za pomocą potocznego terminu *insynuacja* – oraz terminów pokrewnych, takich jak *aluzja*, *podtekst*, *między wierszami* itp. – nie tworzą teoretycznie jednorodnej klasy.

Opis i wyjaśnienie tych zjawisk w ramach tradycyjnego modelu komunikacji (→ *znaczenie wypowiedzi jako układ warstw*) wymaga konstrukcji i zastosowania rozbudowanej aparatury pojęciowej:

wiarygodna zaprzeczalność i jej typy

komunikacja częściowo jawna

warstwowa insynuacja

udawanie niejawne, jawne i częściowo jawne

podstępne presupozycje

wnioskowanie afordowane

Insynuowania jest praktyką społeczną, którą rządzą procedury (→ systemy warunków fortunności).

Dziękuję za uwagę